

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

Förslag till föreskrifter om ändring i Livsmedelsverkets föreskrifter om avgifter och berikning

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Inledning	3
3. Beskrivning av problemet och vilken förändring Livsmedelsverket eftersträvar	4
3.1. Inledning.....	4
3.2. Översynen av befintliga avgifter avseende provning m.m.....	5
3.2.1. Godkännande för naturligt mineralvatten	5
3.2.2. Nya livsmedel	6
3.2.3. Skyddade beteckningar	6
3.2.4. Undantag avseende ekologisk produktion	7
3.2.5. Överlämnande av kontroll till kontrollorgan	8
3.2.6. Revision av kontrollorgan.....	8
3.2.7. Anmälan till kontrollsystemet för ekologisk produktion.....	9
3.2.8. Ägg.....	9
3.3. Nya avgifter avseende provning m. m.....	10
3.3.1. Berikning	10
3.3.2. Livsmedel avsedda för särskilda grupper	10
3.3.3. Hälsopåståenden	11
3.4. Avgift för utfärdande av exportintyg.....	12
4. Vilka konsekvenser uppstår om ingen åtgärd vidtas.....	13

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

5.	Möjliga alternativ för att uppnå förändringen.....	13
5.1.	Inledning.....	13
5.2.	Godkännande av naturligt mineralvatten	13
5.3.	Berikning	15
5.4.	Livsmedel avsedda för särskilda grupper	16
5.5.	Hälsopåståenden.....	17
6.	Ändring av LIVSFS 2018:5	17
7.	Livsmedelsverkets förslag om ändring av LIVSFS 2021:8	18
7.1.	Naturligt mineralvatten	18
7.2.	Nya livsmedel	20
7.3.	Skyddade beteckningar	21
7.4.	Undantag avseende ekologisk produktion	22
7.5.	Överlämnande av kontroll till kontrollorgan	22
7.6.	Revision av kontrollorgan.....	22
7.7.	Anmälan till kontrollsystemet för ekologisk produktion.....	23
7.8.	Ägg.....	23
7.9.	Berikning.....	23
7.10.	Livsmedel avsedda för särskilda grupper	24
7.11.	Hälsopåståenden	24
7.12.	Avgift för exportintyg.....	25
8.	Livsmedelsverkets förslag om ändring av LIVSFS 2010:10	26
9.	Sammanställning över föreslagna avgifter.....	27
10.	Vilka bemyndiganden som Livsmedelsverkets beslutanderätt grundar sig på	28
10.1.	Förordning (EU) 2017/625	28
10.2.	Avgifter som regleras nationellt.....	28
11.	Överensstämmelse med skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU.....	29
12.	Analys av Livsmedelsverkets förslag	29
12.1.	Vilka berörs av regleringen?.....	29

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

12.2. Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter	30
12.3. Beskrivning och beräkning av andra relevanta konsekvenser.....	30
12.4. Tidpunkten för ikraftträdande.....	31
12.5. Hindrande av långtgående kostnader eller begränsningar utöver vad som är nödvändigt.....	31
13. Utvärdering av föreskrifterna	31
Kontaktpersoner vid Livsmedelsverket.....	31

1. Sammanfattning

Livsmedelsverket gör inför 2025 en översyn av samtliga myndighetens avgifter. I denna konsekvensutredning redogörs för förslag till uppdatering av befintliga avgifter avseende prövning m. m. Översynen av avgifterna beror till största del på att myndigheten beslutat om en ny OH-modell. Livsmedelsverket föreslår även tre nya avgifter avseende berikning, livsmedel avsedda för särskilda grupper och nya hälsopåståenden. Myndigheten föreslår också ett förtydligande av reglerna om berikning.

2. Inledning

Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2021:8) om avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet har tillämpats från den 1 januari 2022. Inför 2025 behöver av flera anledningar samtliga avgifter som Livsmedelsverket tar ut ändras.

Livsmedelsverket har under en längre tid arbetat med framtagandet av en ny OH-modell som nu har fastställts, se bilaga 6 till detta remissutskick. OH-modellen förklarar hur de gemensamma kostnaderna fördelas inom myndigheten. OH-modellen ska tillämpas från och med budgetåret 2025. Samtliga avgifter som myndigheten tar ut måste därför ses över. Livsmedelsverket har samtidigt gjort en översyn av avgiftsuttaget som sådant och föreslår också tre nya avgifter.

I denna konsekvensutredning behandlas de avgifter som utgår för handläggning av exempelvis anmälningar och dispenser inom det område som Avdelningen för råd och reglering ansvarar för. Även avgiften för exportgodkännande som regleras i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2010:10) om avgift för exportgodkännande omfattas av denna konsekvensutredning. I en annan

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

konsekvensutredning, som bifogas detta remissutskick, behandlas avgifterna för kontrollprogrammen. Vad gäller avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet vid slakterier, vilthanteringsanläggningar och övriga livsmedelsanläggningar samt för importkontroll kommer förslag till ändringar avseende dessa avgifter att remitteras senare i höst, troligen i oktober.

Livsmedelsverket redogör i denna konsekvensutredning även för ett förslag till ändring av Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2018:5) om beräkning av vissa livsmedel.

Livsmedelsverket har vid beräkningarna av de föreslagna avgifterna utgått från uppskattningar av handläggningstiden. Detta är ett skäl till att myndigheten gör avrundningar i beräkningarna. Avrundningar har gjorts dels vid beräkningen av de grundläggande timtaxorna, dels i de slutliga avgifterna för det fall dessa utgår i form av fasta avgifter.

Livsmedelsverket har vid framtagandet av avgifterna funnit det lämpligt att för hela myndigheten följa principen som uttrycks i förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel. Enligt principen ska kostnader för resor tas ut utan hänsyn till varierande avstånd mellan myndigheten och kontrollobjektet. För de avgifter där handläggningen innefattar resor ingår den uppskattade resekostnaden därför i den totala kostnadsmassan utifrån vilken timavgiften beräknas.

Närmare information om gjorda beräkningar avseende samtliga avgifter finns i bilaga A1.

3. Beskrivning av problemet och vilken förändring

Livsmedelsverket eftersträvar

3.1. Inledning

Som ovan nämnts har Livsmedelsverket fastställt en ny OH-modell. Samtliga avgifter som myndigheten tar ut måste därför ses över inför 2025.

Livsmedelsverket har samtidigt gjort en översyn av avgiftsuttaget som sådant och kunnat konstatera att det finns anledning till avgiftsuttag för viss handläggning som i dagsläget inte sker. Utifrån bl. a. principen om likabehandling föreslår därför myndigheten införandet av tre nya avgifter.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

Livsmedelsverket har, utöver de avgifter som nu föreslås, även övervägt att införa en avgift för anmälningförfarandet av s. k. fri från-produkter vilket regleras i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2014:4) om livsmedelsinformation. Myndigheten har dock beslutat att först utreda om reglerna avseende krav på anmälan av fri från-produkter ska kvarstå. För det fall reglerna ska kvarstå kommer myndigheten att remittera ett förslag till avgift för denna anmälan.

3.2. Översynen av befintliga avgifter avseende prövning m.m.

3.2.1. Godkännande för naturligt mineralvatten

Livsmedelsverket är den myndighet som godkänner naturligt mineralvatten utvunnet i Sverige. Godkännandet sker på ansökan av det livsmedelsföretag som vill utvinna det naturliga mineralvattnet. Kraven om utvinning och saluförande av naturliga mineralvatten ska följa direktiv 2009/54/EG om utvinning och saluförande av naturligt mineralvatten. I Sverige har kraven införts genom Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2003:45) om naturligt mineralvatten och källvatten. Livsmedelsverket tar idag ut en avgift i efterhand om 24 000 kronor för prövningen av godkännandet, en avgift som inte förändrats sedan den infördes runt 2005.

Livsmedelsverket godkänner den råvattentäkt (akvifer, grundvattenförekomst eller grundvattentillgång) som ska användas för utvinning av naturligt mineralvatten. Myndigheten godkänner däremot inte den färdiga produkten. Det innebär att livsmedelsföretagaren inte behöver ha en produktionsanläggning innan ansökan görs till Livsmedelsverket. Däremot måste företagaren, för att få producera naturligt mineralvatten, registrera sig hos livsmedelskontrollen i den kommun där verksamheten bedrivs.

Prövningen kan avbrytas om det kommer fram uppgifter eller svar från undersökningar under processens gång som gör att uttaget av naturligt mineralvatten inte kommer att kunna godkännas. Livsmedelsverket fattar då beslut om att avslå ansökan.

Om det visar sig att ett naturligt mineralvatten inte uppfyller LIVSFS 2003:45 ska Livsmedelsverket återkalla godkännandet. Någon avgift för detta utgår inte idag, varför denna handläggning är ofinansierad.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

3.2.2. Nya livsmedel

Livsmedelsverket tar sedan den 1 juni 2021 ut avgift av de livsmedelsföretag som begär samråd om nya livsmedel. Företag begär samråd eftersom den som vill producera eller sälja livsmedel på den europeiska marknaden måste tillse att detta är tillåtet. Med nya livsmedel avses enligt artikel 3.2 a i förordning (EU) nr 2015/2283 om nya livsmedel sådana livsmedel som inte har ätits i större omfattning inom EU före den 15 maj 1997 och som passar in i minst en av de tillämpliga kategorierna som anges i samma artikel. Det är företaget som är ansvarigt för att avgöra om livsmedlet uppfyller definitionen, och därmed kräver ett godkännande. EU-kommissionen har en förteckning, den så kallade NF-katalogen, där statusen hos livsmedel anges: nytt livsmedel, inte nytt livsmedel, och inte nytt livsmedel i kosttillskott.

Om det aktuella livsmedlet inte finns med i NF-katalogen, men företaget menar att livsmedlet inte är nytt, måste företaget kunna bevisa det. Det kan vara svårt för livsmedelsföretagen att själva utreda livsmedlets status. Det finns därför en möjlighet för livsmedelsföretagen att samråda med en medlemsstat om livsmedlets status, dvs. om livsmedlet är nytt eller inte. Livsmedelsverket är bemyndigat att för Sveriges räkning utföra de arbetsuppgifter som faller på medlemsstaten i förordningen och är därför den myndighet som handlägger dessa samråd.

Hur samrådsförfarandet ska genomföras och hur en samrådsbegäran ska vara utformad är reglerad i förordning (EU) 2018/456 om stegen i samrådsförfarandet för fastställande av status som nytt livsmedel. Det är denna handläggning som Livsmedelsverket idag tar ut avgift för. Avgiften består av en grundavgift på 4 500 kronor och en löpande timavgift på 900 kronor. När avgiften togs fram uppskattades den administrativa hanteringen samt bedömningen av ansökans giltighet och eventuell begäran om sekretess, dvs. det som ingår i grundavgiften, till fem timmar. Den totala handläggningstiden uppskattades till fyrtio timmar. Sedan avgiften har börjat tillämpas har två ansökningar om samråd inkommit. Livsmedelsverket behöver nu se över avgiften dels på grund av den gällt sedan 2021, dels på grund av myndighetens nya OH-modell.

3.2.3. Skyddade beteckningar

Producentgrupper som vill sälja livsmedel, vin, spritdrycker eller jordbruksprodukter under en skyddad beteckning på den europeiska marknaden måste ansöka om registrering av den skyddade beteckningen hos EU-

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

kommissionen. Med skyddad beteckning avses här skyddad ursprungsbeteckning (SUB), skyddad geografisk beteckning (SGB) och garanterad traditionell specialitet (GTS) som regleras i förordning (EU) 2024/1143 om geografiska beteckningar för vin, spritdrycker och jordbruksprodukter samt garanterade traditionella specialiteter och frivilliga kvalitetsbegrepp för jordbruksprodukter.

Ansökningsförfarandet för registrering av skyddade beteckningar regleras i förordning (EU) 2024/1143. Sökanden ska lämna in sin ansökan om registrering av skyddad beteckning för livsmedel, inklusive vin och spritdrycker, och jordbruksprodukter till myndigheterna i den medlemsstat där produkten har sitt ursprung (gäller SUB, SGB) eller där producentgruppen är etablerad (gäller GTS). En grupp av producenter av en produkt vars namn är en registrerad skyddad beteckning har även möjlighet att ansöka om godkännande av ändring av en produktspecifikation. Det finns också en möjlighet att ansöka om att avregistrera namn på skyddade beteckningar. Det är sökanden som ska inkomma med tillräckligt underlag för att kunna visa att den uppfyller de krav som ställs för en skyddad beteckning. Den mottagande medlemsstaten ska utifrån underlaget kunna bedöma att ansökan är motiverad och uppfyller villkoren i respektive ordning.

Livsmedelsverket är bemyndigat att för Sveriges räkning utföra de arbetsuppgifter avseende ansökan om registrering, ändring av produktspecifikation och avregistrering som ankommer på medlemsstat i förordning (EU) 2024/1143 och är därför den myndighet som handlägger dessa ärenden. I handläggning av ärenden som rör jordbruksprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel ska Livsmedelsverket även samråda med Jordbruksverket. Sedan juni 2021 tar Livsmedelsverket ut en avgift för handläggningen av ansökan. Avgiften består i dels en grundavgift som betalas vid ansökan och som innefattar den inledande administrationen, dels en timavgift för överskjutande handläggningstid vilket bl. a. innefattar ett nationellt invändningsförfarande, beslut och registrering av ansökningsärendet hos EU-kommissionen. Avgiften behöver nu ses över eftersom den gällt sedan 2021 och myndigheten har fastställt en ny OH-modell. Översynen innebär också, eftersom omfattningen av lagstiftningen ändrats, att även producenter av vin och spritdrycker som vill ansöka om en skyddad beteckning bör omfattas av avgiftsregleringen.

3.2.4. Undantag avseende ekologisk produktion

Vid produktion av ekologiska livsmedel är utgångspunkten att samtliga ingredienser av jordbruksursprung ska vara ekologiska. Om sådana ingredienser

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

inte är tillgängliga i tillräcklig mängd i ekologisk form får en medlemsstat på en aktörs begäran tillfälligt godkänna användning på sitt territorium av icke-ekologiska ingredienser av jordbruksursprung för produktion av bearbetade ekologiska livsmedel. Godkännandet får gälla, enligt artikel 25 i förordning (EU) 2018/848 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter, under en period av högst sex månader. Godkännandet får efter ny ansökan förlängas med ytterligare högst sex månader per gång, dock maximalt två gånger.

Livsmedelsverket tar ut en avgift om 1 840 kronor för ansökan om tillstånd att använda icke-ekologiska ingredienser av jordbruksursprung i ekologisk produktion av livsmedel. Eftersom myndigheten fastställt en ny OH-modell behöver avgiften ses över.

3.2.5. Överlämnande av kontroll till kontrollorgan

Livsmedelsverket har i enlighet med 3 § lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion möjlighet att överlämna vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet avseende ekologisk produktion till ett kontrollorgan.

Livsmedelsverket införde 2022 en avgift för ansökan om överlämnande av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som ska betalas av det sökande kontrollorganet. Avgiften har snart varit oförändrad i tre år vilket tillsammans med att myndigheten fastställt en ny OH-modell gör att avgiften nu behöver ses över.

3.2.6. Revision av kontrollorgan

Livsmedelsverket har överlämnat offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet avseende aktörer som har ekologisk produktion och ekologiska livsmedel till kontrollorgan. Livsmedelsverket ska årligen göra tillsyn på de kontrollorgan som fått kontroll överlämnad enligt art. 40.1 andra stycket i förordning (EU) 2018/848 för att kontrollera att de lever upp till villkoren för överlämnandet. Livsmedelsverket införde 2022 en avgift om 920 kronor per timme för denna revision.

Avgiften har snart varit oförändrad i tre år vilket tillsammans med att myndigheten fastställt en ny OH-modell gör att avgiften nu behöver ses över. Utöver detta behöver avgiften justeras utifrån de resekostnader som uppkommer i samband med kontroll vid huvudkontor och bevittningar i fält.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

3.2.7. Anmälan till kontrollsystemet för ekologisk produktion

Aktörer som vill släppa ut ekologiska produkter på marknaden måste från den 1 januari 2022 anmäla sig till kontrollsystemet för ekologisk produktion hos den behöriga myndigheten, dvs. för livsmedel ska anmälan ske till Livsmedelsverket.

Medlemsstaterna har ansvaret för att upprätta och offentliggöra den heltäckande förteckning över ekologiska aktörer som ska finnas. Syftet med att offentliggöra förteckningen är att skapa insyn i certifieringssystemet för ekologiska aktörer. Livsmedelsverket och Jordbruksverket har tillsammans ansvaret för att på en webbplats offentliggöra förteckningen.

Vid införandet av förteckningen och avgiften valde Livsmedelsverket att basera avgiften på en uppskattad kostnad för utvecklingen av den webbaserade förteckningen. Myndigheten har dock, i avvaktan på att EU ska enas om en gemensam lösning, inte utvecklat någon sådan tjänst utan i stället publicerat listor över de anmälda aktörer som inte behöver inneha ett certifikat och i övrigt hänvisat till EU:s system Traces för de aktörer som har certifikat. Då arbetsuppgiften att hantera anmälningar till kontrollsystemet kvarstår för Livsmedelsverket behöver beräkningen av avgiften ses över även av detta skäl och inte endast på grund av förändrad OH-modell.

3.2.8. Ägg

Livsmedelsverket tar sedan den 1 december 2023 ut en avgift för de undantag vad gäller märkning av ägg som framgår av artiklarna 8.2 och 10.1 i förordning (EU) 2023/2465 om komplettering av förordning (EU) nr 1308/2013 vad gäller handelsnormerna för ägg. Detta innebär att livsmedelsföretagare vars ägg levereras från en produktionsenhet direkt till en uppsamlare, en förpackningscentral eller en annan industri än en livsmedelsindustri i en annan medlemsstat alternativt direkt till en livsmedelsindustri efter ansökan till Livsmedelsverket kan beviljas undantag från märkningsreglerna.¹ Eftersom avgiften är ny saknas skäl till annan översyn av avgiften än den justering som krävs med anledning av myndighetens nya OH-modell.

¹ För mer information om denna avgift, se Livsmedelsverkets remiss med dnr 2023/03338 som finns publicerad på myndighetens webbplats.

3.3. Nya avgifter avseende prövning m. m.

3.3.1. Berikning

När vitaminer, mineralämnen eller andra ämnen med näringsmässig eller fysiologisk verkan tillsätts livsmedel kallas det ofta för berikning. Det är tillåtet att berika de flesta livsmedel under förutsättning att bland annat förordning (EG) nr 1925/2006 om tillsättning av vitaminer och mineralämnen samt vissa andra ämnen i livsmedel följs. Livsmedelsverket har genom Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2018:5) om berikning av vissa livsmedel infört nationella krav på berikning av vissa baslivsmedel för att förbättra svenskarnas näringsintag. För att på den svenska marknaden få släppa ut viss mjölk, fermenterade mjölkprodukter och motsvarande vegetabiliska och laktosfria alternativ krävs det att dessa livsmedel är berikade med vitamin D samt att margarin och matfettblandningar är berikade med vitamin A och D. Reglerna ska tillämpas på livsmedel som är avsedda att användas av slutkonsumenter eller storhushåll. Även ekologiska livsmedel som producerats eller släppts ut på marknaden i ett annat EU- eller EES-land omfattas av kraven.

Livsmedelsverket kan enligt 9 § LIVSFS 2018:5 medge undantag (dispens) från berikningskraven, se avsnitt 6 för förslag till förtydligande av dessa föreskrifter. Myndighetens handläggning med anledning av ansökningarna om undantag finansieras idag av anslagsmedel trots att myndigheten har bemyndigande att ta ut avgift för detta.

3.3.2. Livsmedel avsedda för särskilda grupper

Livsmedel avsedda för särskilda grupper är livsmedel som tillgodoser hela eller delar av näringsbehovet för vissa befolkningsgrupper. Det handlar om livsmedel avsedda för spädbarn och småbarn (modersmjölksersättning och tillskottsnäring), livsmedel för speciella medicinska ändamål och om komplett kostersättning för viktkontroll.

I förordning (EU) nr 609/2013 om livsmedel avsedda för spädbarn och småbarn, livsmedel för speciella medicinska ändamål och komplett kostersättning för viktkontroll samt i de delegerade akterna, fastställs bland annat sammansättnings- och informationskrav och anmälningskrav för dessa livsmedel. I artikel 11 punkt 1 d i förordningen anges att anmälningskravet för utsläppande på marknaden av dessa livsmedel har till syfte att underlätta en effektiv offentlig övervakning av

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

sådana livsmedel, enligt vilket livsmedelsföretagarna ska underrätta de behöriga myndigheterna i de medlemsstater där det livsmedlet saluförs.

Av kommissionens delegerade förordningar som kompletterar förordning (EU) nr 609/2013 framgår att när livsmedelsföretagare släpper ut:

- modersmjölksersättning (artikel 12.1 i förordning [EU] 2016/127),
- tillskottsnäring vilken är framställd av hydrolyserade proteiner eller innehåller andra ämnen än dem som förtecknas i bilaga II (artikel 12.1 i förordning [EU] 2016/127),
- livsmedel för speciella medicinska ändamål (artikel 9 i förordning [EU] 2016/128), och
- komplett kostersättning för viktkontroll (artikel 7 i förordning [EU] 2017/1798)

på marknaden ska de anmäla detta till den behöriga myndigheten i de medlemsstater där produkten i fråga saluförs.

I Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2022:4) om livsmedel avsedda för särskilda grupper har myndigheten klargjort vem som ska göra anmälan till Livsmedelsverket och vad en anmälan ska innehålla. Det framgår även att anmälan ska göras vid ändringar i uppgifterna. Anmälningarna sker digitalt via en e-tjänst. Livsmedelsverket har hittills inte tagit ut någon avgift för handläggningen av dessa anmälningar vilket innebär att anslag används trots myndighetens möjlighet att avgiftsfinansiera handläggningen.

3.3.3. Hälsopåståenden

Hälsopåståenden är alla påståenden som informerar om eller antyder att ett livsmedel har en positiv effekt på hälsan. För att konsumenterna ska kunna lita på att ett påstående om god effekt på hälsan är sant och gäller en allmän, frisk befolkning, finns en reglering för hur sådana påståenden får göras i märkning och marknadsföring av livsmedel, förordning (EG) nr 1924/2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel. Hälsopåståenden är en frivillig märkning.

För att få göra ett hälsopåstående i märkning eller marknadsföring av ett livsmedel måste hälsopåståendet vara godkänt av EU-kommissionen. Godkända hälsopåståenden får användas om alla livsmedel som uppfyller villkoren i godkännandet. Ett godkännande av ett hälsopåstående kan under en femårsperiod vara förbehållet sökanden genom uppgiftsskydd, men därefter blir godkännandet

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

generiskt. Godkända hälsopåståenden, tillsammans med villkoren för godkännandet, finns förtecknade i förordning (EG) nr 432/2012 om fastställande av en förteckning över andra godkända hälsopåståenden om livsmedel än sådana som avser minskad sjukdomsrisk och barns utveckling och hälsa.

Om ett företag vill göra ett hälsopåstående som inte är godkänt, behöver de ansöka om godkännande hos EU-kommissionen enligt artikel 15 i förordning (EG) nr 1924/2006. Ansökan görs numera digitalt via det EU-gemensamma systemet E-submission Food Chain (ESFC) och all behandling av ansökningar och kommunikation mellan parterna görs i systemet. Behörig myndighet, i Sveriges fall Livsmedelsverket, ska ta emot och validera ansökan och därefter ge mandat till Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet, Efsa, att genomföra granskningen. Från det att Efsa tagit emot ansökan har Livsmedelsverket inga vidare uppgifter i ärendet. Livsmedelsverket har hittills inte tagit ut någon avgift för handläggningen vilket innebär att anslag används trots myndighetens möjlighet att avgiftsfinansiera handläggningen.

3.4. Avgift för utfärdande av exportintyg

Livsmedel som exporteras från en exportkontrollerad myndighet ska åtföljas av ett exportintyg om så krävs enligt mottagarlandets importbestämmelser. Detta framgår av förordning (2011:1060) om kontroll vid export av livsmedel. Exportintyget ska utfärdas av den behöriga myndigheten och innehålla de uppgifter som mottagarlandet behöver. Behörig myndighet kan vara antingen Livsmedelsverket eller en kommun. Om mottagarlandet så kräver ska intyget utfärdas på en särskild blankett, som ska tillhandahållas av Livsmedelsverket. Intygen tas fram i samarbete mellan Livsmedelsverket och dess motsvarighet i mottagarlandet. Livsmedelsverket utfärdar exportintyg både centralt på myndigheten och vid de regionala enheterna inom Avdelningen för livsmedelskontroll. De senare intygen utfärdas i regel efter en föregående kontroll på plats på anläggningen. Avgiften för denna kontroll regleras i 4 kap. 9 § LIVSFS 2021:8 medan avgiften för exportintygen regleras i 4 kap. 10 § samma föreskrifter.

De centralt utfärdade intygen föregås inte av någon kontroll på plats. Det är personal på Avdelningen för råd och reglering som utfärdar intygen. Livsmedelsverket tar ut en avgift per intyg. De regionala intygen till Ryssland och Eurasiska ekonomiska unionen, som beställs från Avdelningen för råd och

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

reglering men som sedan utfärdas av den regionala kontrollen, ska utfärdas på specialpapper.

Livsmedelsverket behöver se över avgifterna för intyg dels för att det uppkommit ett underskott i budgeten avseende intygen, dels med anledning av myndighetens nya OH-modell. Dessutom har exportreglerna till Taiwan förändrats.

4. Vilka konsekvenser uppstår om ingen åtgärd vidtas

Livsmedelsverket konstaterar att för det fall befintliga avgifter inte kvarstår och justeras samt nya avgifter inte tillkommer så saknas finansiering för handläggningen av dessa ärenden. Detta skulle innebära att finansiering i stället skulle behöva ske med anslag. Då några särskilda anslag inte finns skulle konsekvenserna vara att annan verksamhet, vilket inkluderar rådgivning till företag, får stå tillbaka för denna handläggning.

5. Möjliga alternativ för att uppnå förändringen

5.1. Inledning

Livsmedelsverket har övervägt om någon av de befintliga avgifterna avseende prövning, godkännande och dispens behöver förändras på annat sätt än att deras beräkning uppdateras. Bortsett från avgiften för godkännande för naturligt mineralvatten bedömer Livsmedelsverket att ingen förändring ska ske i annat avseende. Avseende avgifterna för exportintyg bedömer Livsmedelsverket att dessa i huvudsak ska kvarstå oförändrade. Det saknas därför skäl att redogöra för alternativa lösningar i dessa fall.

Vad gäller de nya avgifter som föreslås redogör Livsmedelsverket för de alternativa lösningar som övervägts.

5.2. Godkännande av naturligt mineralvatten

Vad gäller avgiften för godkännande av naturligt mineralvatten togs den som ovan nämnts fram under tidigt 2000-tal och har därefter aldrig justerats.

Livsmedelsverket har därför övervägt om avgiften fortsatt ska tas ut som en i efterhand betald fast avgift eller om något annat alternativ är lämpligare.

Myndigheten ser därvid två alternativa lösningar, dels en grundavgift som betalas vid ansökan och som täcker den inledande granskningen plus en timavgift för överskjutande handläggningstid, dels en ren timavgift som debiteras löpande.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

Fast avgift – fördelar

- Det blir enhetligt och förutsägbart för sökande vad avgiften kommer att bli.

Fast avgift – nackdelar

- En fast avgift riskerar att ge för hög avgift i vissa fall och för låg avgift i andra fall.
- Arbetsuppgifterna är sällanuppgifter för Livsmedelsverket så en exakt tidsuppskattning till grund för en fast avgift är svår att göra.
- Risk för bristfälliga ansökningar som ger fler handläggningstimmar än som ingår i den beräknade tidsåtgången.
- Livsmedelsverket får inte de finansiella resurser som behövs för att arbeta med frågorna utan att belasta myndighetens anslagsmedel.

Grundavgift plus timavgift – fördelar

- Avgiften för ansökan blir enhetlig och förutsägbar för alla sökande.
- Livsmedelsverket får finansiella resurser att arbeta med frågorna utan att belasta myndighetens anslagsmedel.
- Ansökningar kan komma att bli bättre utformade och kräva färre kompletteringar.

Grundavgift plus timavgift – nackdelar

- Den slutliga avgiften blir svår att förutsäga.
- Avgiften medför en kostnad som kan hindra aktörer från att göra en ansökan.
- Livsmedelsverket behöver ha en särskild tidredovisning för varje ansökan.
- En intern rutin krävs för att förebygga individuella skillnader mellan olika handläggare.

Timavgift – fördelar

- Sökanden får betala den faktiskt nedlagda tiden för handläggningen.
- Livsmedelsverket får finansiella resurser att arbeta med frågorna utan att belasta myndighetens anslagsmedel.

Timavgift – nackdelar

- Den slutliga avgiften blir svår att förutsäga.
- Livsmedelsverket behöver ha en särskild tidredovisning för varje ansökan.
- En löpande debitering ökar administrationen och kostnaderna för Livsmedelsverket.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

- En intern rutin krävs för att förebygga individuella skillnader mellan olika handläggare.

5.3. Berikning

Livsmedelsverket har för avgiften för ansökan om undantag från reglerna om berikning i LIVSFS 2018:5 övervägt tre alternativ; en grundavgift som betalas vid ansökan och täcker den administrativa handläggningen plus timavgift för den överskjutande handläggningen, en fast avgift och en timavgift.

Grundavgift plus timavgift – fördelar

- Avgiften för ansökan blir enhetlig och förutsägbar för alla sökande.
- Timavgift utgår endast avseende den faktiska handläggningstid som krävs för Avdelningen för risk- och nyttovärdering. Denna tid kan variera stort utifrån omfattningen av den enskilda ansökan.
- Livsmedelsverket får finansiella resurser att arbeta med frågorna utan att belasta myndighetens anslagsmedel.

Grundavgift plus timavgift – nackdelar

- Den slutliga avgiften blir svår att förutsäga.
- Livsmedelsverkets administration blir större än vid enbart en fast avgift.
- En intern rutin krävs för att förebygga individuella skillnader mellan olika handläggare.

Fast avgift – fördelar

- Det blir förutsägbart för sökanden vad ansökan kommer att kosta.
- Livsmedelsverket får finansiella resurser att arbeta med frågorna utan att belasta myndighetens anslagsmedel.
- Individuella skillnader mellan olika handläggares handläggningstid drabbar inte den sökande.

Fast avgift – nackdelar

- Avgiften baseras på en genomsnittlig handläggningstid och inte på den faktiska tidsåtgången.
- Avgiften kan få svårt att täcka handläggningen om ansökan avser flera undantag.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

Timavgift – fördelar

- Livsmedelsverket får finansiella resurser att arbeta med frågorna utan att belasta myndighetens anslagsmedel.
- Sökanden får betala den faktiskt nedlagda tiden för handläggningen.

Timavgift – nackdelar

- Den slutliga avgiften blir svår att förutsäga.
- Livsmedelsverkets administration vid timavgift blir större än vid enbart en fast avgift.
- En intern rutin krävs för att förebygga individuella skillnader mellan olika handläggare.

5.4. Livsmedel avsedda för särskilda grupper

Livsmedelsverket har för avgiften för anmälan om livsmedel för särskilda grupper övervägt alternativen fast avgift och timavgift.

Fast avgift – fördelar

- Avgiften för anmälan blir enhetlig och förutsägbar för alla.
- Livsmedelsverket får finansiella resurser att arbeta med frågorna utan att belasta myndighetens anslagsmedel.
- Individuella skillnader mellan olika handläggares handläggningstid drabbar inte den sökande.

Fast avgift – nackdelar

- Avgiften baseras på en genomsnittlig handläggningstid och inte på den faktiska tidsåtgången som kan variera något.
- För det fall flera livsmedel anmäls samtidigt kan en viss underfinansiering uppstå.

Timavgift – fördelar

- Avgiften motsvarar den faktiskt nedlagda tiden för handläggningen.
- Livsmedelsverket får finansiella resurser att arbeta med frågorna utan att belasta myndighetens anslagsmedel.
- Livsmedelsverket får betalt för hela handläggningen oaktat antal livsmedel som anmäls.

Timavgift – nackdelar

- Den slutliga avgiften blir svår att förutsäga.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

- Livsmedelsverkets administration vid timavgift blir större än vid en fast avgift.
- En intern rutin krävs för att förebygga individuella skillnader mellan olika handläggare.

5.5. Hälsopåståenden

Livsmedelsverket har för avgiften för anmälan om nya hälsopåståenden övervägt alternativen fast avgift och timavgift.

Fast avgift – fördelar

- Avgiften för ansökan blir enhetlig och förutsägbar för alla sökande.
- Livsmedelsverket får finansiella resurser att arbeta med frågorna utan att belasta myndighetens anslagsmedel. Avgiften för ansökan blir enhetlig för alla sökande.
- Livsmedelsverket behöver inte ha en särskild tidredovisning för varje ansökan.

Fast avgift - nackdelar

- Avgiften medför en kostnad som kan hindra aktörer från att göra en ansökan.

Timavgift – fördelar

- Sökanden får betala den faktiskt nedlagda tiden för handläggningen.
- Livsmedelsverket får finansiella resurser att arbeta med frågorna utan att belasta myndighetens anslagsmedel.

Timavgift – nackdelar

- Avgiften medför en kostnad som kan hindra aktörer från att göra en ansökan.
- Den slutliga avgiften blir svår att förutsäga.
- En intern rutin krävs för att förebygga individuella skillnader mellan olika handläggare.
- Livsmedelsverket behöver ha en särskild tidredovisning för varje ansökan.

6. Ändring av LIVSFS 2018:5

När vitaminer, mineralämnen eller andra ämnen med näringsmässig eller fysiologisk verkan tillsätts livsmedel kallas det ofta för berikning. Det finns många anledningar till berikning. I Sverige finns särskilda nationella krav på

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

berikning av vissa baslivsmedel vad gäller vitamin A och D i syfte att förbättra invånarnas näringsintag. Kraven framgår av Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2018:5) om berikning av vissa livsmedel. Livsmedelsverket kan enligt föreskrifterna medge undantag (dispens) från kraven på visst innehåll av vitamin D i viss mjölk, fermenterade mjölkprodukter och motsvarande vegetabiliska och laktosfria produkter samt innehåll av vitamin A och D i margarin och matfetsblandningar. Möjligheten till undantag från de aktuella paragraferna framgår av 9 § föreskrifterna.

Livsmedelsverket kan konstatera att det bör förtydligas vad en ansökan om undantag ska innehålla. Detta särskilt mot bakgrund av förslaget, som redogörs för nedan, att avgiftsbelägga ansökningsförfarandet. Oaktat detta anser Livsmedelsverket även att ett tydliggörande av kraven kommer att underlätta för både livsmedelsföretagen och myndigheten eftersom en reglering medför ökad rättssäkerhet och transparens. Ett tydligt reglerat ansökningsförfarande kommer också att bidra till ett i förlängningen minskat arbete för såväl företag som myndigheten eftersom färre frågor och kompletteringar kan komma att krävas. Livsmedelsverket anser det också vara lämpligt att tydliggöra att dispenserna är tidsbegränsade.

Mot bakgrund av detta föreslår Livsmedelsverket att LIVSFS 2018:5 justeras så att det framgår vad en ansökan om undantag ska innehålla. Detta görs genom en justering av befintliga 9 § och tillägg av 10 §. Ansökan om undantag ska göras av den livsmedelsföretagare som producerar livsmedlet om det sker i Sverige och livsmedlet släpps ut på marknaden i Sverige eller den livsmedelsföretagare som släpper ut ett ekologiskt livsmedel på marknaden i Sverige om det producerats eller släppts ut på marknaden i ett annat EU- eller EES-land. Till ansökan ska bifogas:

- anledningen till ansökan,
- den sökande livsmedelsföretagarens namn på produkten,
- livsmedlets beteckning och fetthalt,
- önskad tid för dispens inklusive skäl för önskemålet och
- namn och kontaktuppgifter till livsmedelsföretagaren.

7. Livsmedelsverkets förslag om ändring av LIVSFS 2021:8

7.1. Naturligt mineralvatten

När ansökan inkommer gör Livsmedelsverket en inledande granskning av ansökan, inskickade data och redan gjorda analyser av råvattnets kvalitet. Syftet är

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

att göra en första bedömning av om det finns sådana brister i kvalitet att det med stor sannolikhet skulle leda till att råvattnet inte kan godkännas.

Under godkännandeprövningen sker sedan provtagning under minst ett år. Analysresultaten skickas löpande till Livsmedelsverket för granskning. Dessutom ska underlag i form av hydrogeologisk undersökning granskas. Livsmedelsverket besöker under tiden platsen för uttagspunkten. Syftet med besöket är att besiktiga vattentäkten för att se om det finns omständigheter som gör att speciella undersökningar är nödvändiga i det enskilda fallet. Det kan bli aktuellt med flera besök om omständigheterna kräver det, till exempel ändringar i uttagspunkter, brunnskonstruktioner, skyddsområden, nya uppgifter om potentiella föroreningskällor m. m. Om alla krav i föreskrifterna om godkännande av naturligt mineralvatten är uppfyllda fattar Livsmedelsverket därefter ett beslut om godkännande. Om det blir aktuellt med godkännande ska även notifiering till EU-kommissionen göras. Det huvudsakliga arbetet utförs av handläggare med expertis inom tillämpad lagstiftning på Avdelningen för råd och reglering.

Livsmedelsverket uppskattar, utifrån tidigare handlagda ärenden, att tidsåtgången är följande.

Hantering/arbetsmoment	Uppskattad tidsåtgång
Handläggning i samband med formell ansökan	2 tim
Granskning av data i samband med ansökan	4 tim
Granskning av hydrogeologisk undersökning	3 tim
Löpande kontakter och granskning av underlag under 1 år	18 tim
Platsbesök inkl. för- och efterarbete	9 tim
Granskning av underlag för beslut samt utgående beslut	2 tim
Notifiering till EU-kommissionen	1 tim
Övrig administration	1 tim

Tidsåtgången har historiskt varierat mellan 35 och 45 timmar. Livsmedelsverket konstaterar att de inledande momenten tillsammans med den övriga administrationen utgör ungefär tio timmars handläggningstid. Myndigheten anser mot denna bakgrund att det är lämpligt att föreslå att avgiften för godkännande ska bestå i en grundavgift som betalas vid ansökan samt timavgift för överskjutande handläggning. Grundavgiften bör bestå i de nämnda tio timmarna, vilka alltid åtgår. En timavgift för tiden därutöver ger ett avgiftsuttag som bättre

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

motsvarar tidsåtgången i det enskilda fallet. För det fall prövningen avbryts i förväg betalar det sökande företaget således endast grundavgift och ditintills upparbetad handläggningstid. Utöver kostnader för faktisk handläggning har Livsmedelsverket även resekostnader i samband med besök på plats. Livsmedelsverket föreslår mot denna bakgrund att grundavgiften ska uppgå till 11 640 kronor och timavgiften till 1 160 kronor per timme.

Livsmedelsverket ska återkalla godkännandet för ett naturligt mineralvatten som inte uppfyller kraven i regelverket. Myndigheten föreslår att det för denna handläggning ska utgå samma timavgift som vid godkännandet, dvs. 1 160 kronor per timme.

7.2. Nya livsmedel

Livsmedelsverkets handläggning vid samråd avseende nya livsmedel innebär att myndigheten ska:

- granska och utvärdera innehållet i samrådsbegäran,
- ta ställning till eventuell begäran om sekretess,
- ta ställning till och besluta om status av livsmedlet som nytt utifrån de belägg om historisk användning och identitet av livsmedlet som anges i samrådsbegäran,
- i förekommande fall samråda med övriga medlemsstater om bedömning av status,
- meddela beslutet till företagaren, EU-kommissionen och medlemsstaterna, samt
- redogöra för skälen till beslutet i en skriftlig motivering som offentliggörs genom publicering på EU-kommissionens webbplats.

Det huvudsakliga arbetet utförs av handläggare med expertis inom tillämpad lagstiftning på Avdelningen för råd och reglering. Samråd sker med handläggare med expertis på EU-arbetet inom samma avdelning och experter inom risk- och nyttovärdering på Avdelningen för risk- och nyttovärdering.

Vid beräkning av avgiften utgår Livsmedelsverket från uppskattad tidsåtgång och beräknad timkostnad för de handläggare som är involverade i arbetet. Dagens avgift består av en grundavgift, som betalas vid ansökan, och därutöver löpande timavgift. Grundavgiften är en administrativ kostnad och beräknad efter uppskattad tidsåtgång för att hantera mottagande, registrering och validering av ansökan. I grundavgiften ingår uppskattat ca fem timmars handläggning.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

Resterade handläggningstid debiteras i efterhand när ärendet avslutas och endast faktiskt nedlagd handläggningstid debiteras. Vid avgiftens tillkomst uppskattades den totala handläggningstiden till ca 40 timmar. I de två ärenden som handlagts sedan avgiften tillkom har handläggningstiden, utöver den tid som ingår i grundavgiften, blivit lägre. Detta talar för att den valda lösningen med grundavgift i kombination med timavgift ska kvarstå.

Livsmedelsverket föreslår att den nya grundavgiften blir 4 970 kronor och den nya timavgiften 990 kronor per timme.

7.3. Skyddade beteckningar

Livsmedelsverket föreslår att avgiften för ansökan om skyddad beteckning ska finnas kvar och att grundavgiften och timavgiften justeras så att avgiften motsvarar full kostnadstäckning för den handläggning som genomförs vid Livsmedelsverket. Förslaget rör livsmedel, inklusive vin och spritdrycker, och jordbruksprodukter som registreras utifrån förordning (EU) 2024/1143. För producenter av vin och spritdrycker som vill ansöka om en skyddad beteckning innebär förslaget därmed att en ny avgift införs.

I grundavgiften ingår idag tre timmars inledande handläggning av ansökan. Grundavgiften betalas vid ansökningstillfället. Resterade handläggningstid debiteras i efterhand när ärendet avslutas och endast faktiskt nedlagd handläggningstid debiteras. Livsmedelsverket ser efter några års handläggning, att den inledande handläggningen uppgår till fem timmar. Myndigheten föreslår därför att grundavgiften justeras till att omfatta fem timmars handläggning. Den resterande handläggningstiden varierar i det enskilda fallet, dels beroende på kvaliteten på den insända ansökan, dels beroende på samrådets omfattning och utformning, samt utifrån handläggningens utveckling och effektivisering.

Grundavgiften och timavgiften är båda beräknade utifrån timkostnaden för de handläggare som normalt blir involverade i handläggningen. Det huvudsakliga arbetet utförs av handläggare med expertis inom tillämpad lagstiftning på Avdelningen för råd och reglering. Bedömningen av ansökan sker dock i samråd med verksjurist. För jordbruksprodukter som inte är livsmedel sker även samråd med Jordbruksverket.

Ett ändringsförfarande som är att betrakta som mindre (standardändring) bedöms i genomsnitt ta ungefär halva tiden jämfört med en ny registreringsansökan. Ett

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

ändringsförfarande som inte är att betrakta som mindre (unionsändring) följer samma hantering som en ny registreringsansökan.

Livsmedelsverket föreslår mot bakgrund av ovanstående en grundavgift om 4 970 kronor och en timavgift om 990 kronor per timme.

En sökande kan såväl ansöka om att avregistrera en skyddad beteckning som att ansöka om att göra ändring i registreringen. Livsmedelsverket föreslår att avgift ska utgå för även dessa ärenden. För att hålla reglerna enkla föreslår myndigheten att motsvarande timavgift som vid en nyansökan tas ut, dvs. 990 kronor per timme.

7.4. Undantag avseende ekologisk produktion

När en ansökan om undantag avseende ekologisk produktion inkommer behöver Livsmedelsverket genomföra vissa kontroller av ansökan. Om ansökan uppfyller de i lagstiftningen ställda kraven fattar Livsmedelsverket beslut om tillstånd att under högst sex månader använda den konventionella ingrediensen. Myndighetens handläggning tar fortfarande två timmar. Livsmedelsverkets förslag innebär att avgiften fortsatt ska beräknas utifrån detta. Myndigheten föreslår därför en avgift om 1 990 kronor per ansökan. Avgiften ska betalas i samband med ansökan.

7.5. Överlämnande av kontroll till kontrollorgan

Vid ansökan om överlämnande av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska Livsmedelsverket beakta de allmänna reglerna om delegation i kapitel III till förordning (EU) 2017/625 och i synnerhet de för ekologisk produktion specifika reglerna om delegation i artikel 40 i förordning (EU) 2018/848. Handläggningen är av rutinkaraktär samt standardiserad och likvärdig för företagen. Livsmedelsverket bedömer därför att det saknas skäl att ändra dagens system med en fast avgift motsvarande handläggning om 40 timmar. Den nya fasta avgiften föreslås bli 39 720 kronor.

7.6. Revision av kontrollorgan

En revision av ett kontrollorgan till vilket Livsmedelsverket överlämnat kontroll består normalt av ett kontrollbesök vid kontrollorganets kontor samt en skuggkontroll där Livsmedelsverket följer med kontrollorganets revisor ut på deras kontrollbesök. Vissa år sker kontrollen digitalt. Fältbevisning kommer normalt inte att ske årligen utan två år av tre. Revisionerna görs, när så är möjligt,

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

i samverkan med Jordbruksverket. Revisionerna av de olika kontrollorganen innehåller i grunden samma moment, men respektive kontrollorgans individuella förutsättningar kan påverka åtgången av revisionstiden. Livsmedelsverket ser inte att detta förändrats sedan avgiften infördes.

Livsmedelsverket föreslår därför att timavgiften för revision av kontrollorganen ska finnas kvar och justeras så att den ger full kostnadstäckning för handläggningstiden. Utöver kostnader för faktisk handläggning har Livsmedelsverket även resekostnader i samband med revisionerna av huvudkontor och tillhörande fältkontroll. Livsmedelsverket föreslår mot denna bakgrund en ny timavgift om 1 320 kronor per timme för att uppnå full kostnadstäckning.

7.7. Anmälan till kontrollsystemet för ekologisk produktion

Livsmedelsverket anser att det fortsatt ska tas ut en avgift för anmälan till kontrollsystemet i enlighet med artikel 34 i förordning (EU) 2018/848. Den nuvarande avgiften är beräknad utifrån en utvecklingskostnad för webbpublicering av uppgifterna över anmälda företag. Detta har i stället hanterats på annat sätt. Då arbetsuppgiften att hantera anmälningar till kontrollsystemet dock kvarstår för Livsmedelsverket behöver beräkningen av avgiften ses över även av detta skäl och inte endast på förändrad OH-modell. Livsmedelsverket föreslår därför en avgift om 500 kronor per anmälan för myndighetens handläggning. Avgiften ska fortsatt betalas i samband med anmälan.

7.8. Ägg

Livsmedelsverkets förslag innebär en justerad avgift för myndighetens handläggning av en ansökan om undantag för märkning av ägg i enlighet med artiklarna 8.2 eller 10.1 i kommissionens förordning (EU) 2023/2465. Myndigheten har räknat om kostnaderna för handläggningen utifrån den nya OH-modellen och föreslår nu en avgift om 2 480 kronor per ansökan, vilket motsvarar 2,5 timmes handläggning. Avgiften ska fortsatt betalas i samband med ansökan.

7.9. Berikning

Hos Livsmedelsverket handlägger Avdelningen för råd och reglering ansökan om undantag från reglerna om berikning i LIVSFS 2018:5. Avdelningen har kontakterna med den sökande livsmedelsföretagaren, sköter administrationen och fattar det slutliga beslutet. Den vetenskapliga bedömningen av det från företagaren ingivna underlaget görs dock av medarbetare vid Avdelningen för risk- och

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

nyttovärdering. Den senare delen kan variera i stor omfattning i tid, från ett par timmar till uppåt 15 timmar, allt beroende på vilket livsmedel som ansökan rör och om liknande frågor bedömts tidigare.

Mot denna bakgrund anser Livsmedelsverket att det är lämpligt att avgiften blir en kombination av grundavgift och löpande timavgift. Grundavgiften motsvarar den administrativa handläggningen som uppskattas ta i genomsnitt 1 timme och 20 minuter och den löpande timavgiften utgår för den vetenskapliga bedömningen. Livsmedelsverket föreslår därför en grundavgift om 1 340 kronor och en timavgift om 1 000 kronor per timme. Grundavgiften ska betalas i samband med ansökan.

7.10. Livsmedel avsedda för särskilda grupper

Anmälan av livsmedel för särskilda grupper ska göras till Livsmedelsverket av den livsmedelsföretagare som släpper ut ett livsmedel på marknaden i Sverige, och senast när livsmedlet släpps ut på marknaden för första gången.

Livsmedelsverkets handläggning, som inte innefattar någon bedömning av den anmälda produkten, omfattar följande moment:

- kontrollera om anmälan är komplett,
- efterfråga eventuell komplettering,
- skriva en bekräftelse att anmälan är mottagen per brev till företaget och vidarebefordra anmälan och bekräftelsen till ansvarig kontrollmyndighet, och
- övrig administration.

Tiden för dessa arbetsmoment kan variera något beroende på om anmälan är komplett eller inte, antalet produkter som ingår i anmälan samt om kontrollmyndigheten finns i Sverige eller inte. Det är dock enligt myndigheten rimligt att utgå från att anmälan kräver en timmes handläggning. En anmälan av ändring uppskattas ta samma tid som en ursprungsanmälan.

Livsmedelsverket föreslår utifrån ovanstående en fast avgift om 990 kronor. Avgiften ska betalas i samband med anmälan.

7.11. Hälsopåståenden

När en ansökan från ett svenskt företag läggs in i ESFC informeras Livsmedelsverket om det genom ett automatiskt genererat mejl. Livsmedelsverket ska därefter verifiera att ansökan är korrekt och fullständig enligt kraven i

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

förordning (EG) nr 1924/2006. Livsmedelsverkets handläggning omfattar följande moment:

- bekräfta mottagande av anmälan,
- kontrollera att ansökan avser godkännande av nytt hälsopåstående och överensstämmer med beskrivningen av nytt hälsopåstående,
- begära ut uppgifter om tidigare rådgivning till företaget från Efsa och kontrollera att företaget notifierat sina studier till Efsa,
- kontrollera att ansökan är komplett avseende administrativa data, teknisk dossier, publik sammanfattning, eventuell begäran om uppgiftsskydd eller sekretess,
- begära eventuell komplettering från sökanden,
- vidarebefordra verifierad ansökan till Efsa och ge Efsa mandat att ta över ärendet, och
- allmän administration.

Arbetsuppgiften är fortfarande ny för Livsmedelsverket. Endast ett fåtal ärenden har handlagts varför handläggningstiden hittills varierat. Livsmedelsverket anser därför att det är lämpligt att hålla beräkningen något i underkant och föreslår därför att avgiften ska beräknas utifrån tio timmars handläggning. Eftersom handläggning ska vara standardiserad är det lämpligt med en fast avgift. Livsmedelsverket föreslår därför en fast avgift om 9 930 kronor som ska betalas vid ansökan.

7.12. Avgift för exportintyg

Eftersom reglerna för export till Taiwan förändrats och det inte längre uppställs något krav på särskilt intyg föreslår Livsmedelsverket att avgiften för exportintyg till Taiwan tas bort.

Vad gäller Livsmedelsverkets centralt utfärdade exportintyg utfärdas dessa av medarbetare vid Avdelningen för råd och reglering. Handläggningen utförs av administratörer, statsinspektörer och veterinärinspektörer. Tidsåtgången är generellt likartad för de olika exportintygen och endast i enstaka fall kan handläggningen ta längre tid. Livsmedelsverket anser därför att det är lämpligt att utgå från att handläggningen tar 40 minuter per exportintyg.

Det har tidigare funnits ett överskott av medel avseende handläggningen. Genom att avstå från höjning av avgifterna de senaste åren samt genom utvecklingen av

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

ett nytt IT-stöd har överskottet nu förbrukats. För 2023 har det i stället uppkommit ett underskott som behöver balanseras över den kommande treårsperioden.

Livsmedelsverket anser att det även fortsättningsvis är lämpligt med en avgift för de exportintyg som används för livsmedel som ska exporteras till Ryssland och Eurasiska ekonomiska unionen, vilket sedan utfärdas av de regionala enheterna på Avdelningen för livsmedelskontroll, samt en annan avgift för de centralt utfärdade exportintygen. Detta eftersom de förstnämnda exportintygen kräver en särskild papperskvalitet vilket ger en merkostnad för myndigheten. Vad gäller de centralt utfärdade exportintygen utgår enligt dagens regler olika avgifter beroende på hur många exportintyg som beställs. Livsmedelsverket har dock funnit att det i dag inte längre förekommer att en stor mängd exportintyg beställs samtidigt. En samtida beställning av flera exportintyg minskar inte den totala handläggningstiden eftersom myndighetens handläggning är densamma för varje intyg. Livsmedelsverket anser därför det vara lämpligt att övergå till timavgift för dessa intyg.

Mot denna bakgrund föreslår Livsmedelsverket att avgiften för exportintyg till Ryssland och Eurasiska ekonomiska unionen fortsatt ska uppgå till 60 kronor per intyg och avgiften för centralt utfärdade exportintyg till 660 kronor per timme.

8. Livsmedelsverkets förslag om ändring av LIVSFS 2010:10

Livsmedelsverket tar ut en avgift av livsmedelsföretagare som uppdrar åt myndigheten att bedriva verksamhet som syftar till att få livsmedelsanläggningar godkända av ett tredjeland för export av livsmedel. Detta regleras i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2010:10) om avgift för exportgodkännande. Dessa föreskrifter ändrades senast den 20 november 2023², varvid det klargjordes vilket tillämpningsområde föreskrifterna har samt vem som ska betala en avgift och hur denna avgift ska beräknas.

Avgiften består idag av en timavgift för nedlagd handläggningstid samt Livsmedelsverket kostnader för utlägg med anledning av det enskilda uppdraget. Timavgiften uppgår till 1 430 kronor och är baserad på en sammanvägning av kostnaderna för de personalkategorier som deltar i arbetet. Med anledning av att Livsmedelsverket nu ändrat sin OH-modell behöver även denna timavgift justeras.

² För mer information om dessa föreskrifter, se Livsmedelsverkets remiss med dnr 2023/03649 som finns publicerad på myndighetens webbplats.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

Som ny avgift föreslås 990 kronor. För närmare information om avgiften, se den tidigare remissen.

9. Sammanställning över föreslagna avgifter

För att tydliggöra de ovan föreslagna ändringarna har Livsmedelsverket gjort följande sammanställning.

Avgiften avser	Nuvarande avgift	Föreslagen avgift
Naturligt mineralvatten	24 000 kr	11 600 kr plus 1 160 kr/h
Nya livsmedel	4 500 kr plus 900 kr/h	4 950 kr plus 990 kr/h
Skyddade beteckningar	2 700 kr plus 900 kr/h	4 950 kr plus 990 kr/h
Dispens ekologisk produktion	1 840 kr	1 980 kr
Överlämnande av kontroll av ekologisk produktion	36 800 kr	39 600 kr
Revision av kontrollorgan	920 kr/h	1 320 kr/h
Anmälan till ekologiska kontrollsystemet	500 kr	500 kr
Ägg	3 570 kr	2480 kr
Beräkning	--	1 330 kr plus 1 000 kr/h
Livsmedel för särskilda grupper	--	990 kr/h
Hälsopåståenden	--	9 900 kr
Exportintyg	Ryssland/EurEA 60 kr/intyg Centrala intyg 190-250 kr beroende på antal intyg	Ryssland/EurEA 60 kr/intyg Centrala intyg 660 kr/h
Exportgodkännande	1 430 kr/h plus utlägg	990 kr/h plus utlägg

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

10. Vilka bemyndiganden som Livsmedelsverkets beslutanderätt grundar sig på

10.1. Förordning (EU) 2017/625

Av artikel 78 i förordning (EU) 2017/625 framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga för att tillhandahålla den personal och andra resurser som de behöriga myndigheterna behöver för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Avgiftsreglerna delas upp i obligatoriska avgifter enligt artikel 79, för vilka medlemsstaterna ska ta ut avgifter för offentlig kontroll, och andra avgifter enligt artikel 80, för vilka medlemsstaterna får ta ut avgifter. Fråga nu är om avgifter enligt artikel 80.

10.2. Avgifter som regleras nationellt

Enligt artikel 80 i förordning (EU) 2017/625 får medlemsstaterna ta ut andra avgifter eller pålagor för att täcka kostnaderna för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet än de avgifter som avses i artikel 79, om detta inte är förbjudet enligt annan lagstiftning. Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, har därför på nationell nivå möjlighet att föreskriva om skyldighet att betala avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Bestämmelser om avgifter på livsmedelsområdet finns framför allt i förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter. I förordningen ges Livsmedelsverket bemyndigande att meddela föreskrifter om nu aktuella avgifter, se 12, 13, 15 och 16 §§. Bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn av kontrollorgan för ekologisk produktion finns i 8 § förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion.

På nationell nivå finns även den övergripande avgiftsförordningen (1992:191) som reglerar hur stora avgifter en myndighet får ta ut. För det fall regeringen inte har föreskrivit annat, ska enligt 5 § den förordningen avgifter beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning). Eftersom regeringen inte har föreskrivit annat avseende de avgifter som nu är aktuella ska principen om full kostnadstäckning tillämpas vid beräkningen av avgifterna.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

11. Överensstämmelse med skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU

Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU. Förslagen innehåller inte några tekniska krav som påverkar produkter och inte heller några nya eller förändrade krav på tjänsteverksamhet. Livsmedelsverket bedömer därför att förslaget inte är anmälningspliktigt enligt vare sig förordning (1994:2029) om tekniska regler eller förordning (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden.

12. Analys av Livsmedelsverkets förslag

12.1. Vilka berörs av regleringen?

De avgifter som denna remiss omfattar berör livsmedelsföretagare. Det är inte endast livsmedelsföretagare som står under Livsmedelsverkets kontroll som berörs utan företagaren kan ha en annan kontrollmyndighet. 2022 fanns ca 87 400 livsmedelsanläggningar, varav ca 86 000 stod under kommunal kontroll. Därutöver fanns totalt ca 36 000 anläggningar i primärproduktionen som stod under kontroll av länsstyrelserna.

Hur många som kan komma att beröras av respektive avgift är svårt att på förhand avgöra. I en alltmer globaliserad och klimatintresserad värld pågår ett omfattande utvecklingsarbete även avseende livsmedel vilket skulle kunna öka antalet berörda företagare på sikt, exempelvis vad gäller nya livsmedel. I den svenska livsmedelsstrategin lyfts ökad och hållbar produktion av svensk mat och dryck fram som en central del. En målsättning om ökad självförsörjningsgrad i kombination med ett ökat intresse från befolkningen att konsumera lokala produkter kan också tala för ett ökat intresse för livsmedel. Exempelvis skulle ansökningar om skyddade beteckningar därför kunna öka.

Vad gäller anmälningsystemet för ekologisk produktion kan särskilt nämnas att Livsmedelsverket tidigare gjort bedömningen att antalet tillkommande aktörer som vill anmäla sig till kontrollsystemet för ekologisk produktion kan uppskattas till mellan 3 000–5 000 aktörer. I dag, ett par år senare, är ca 1 200 aktörer anmälda. Myndighetens ursprungliga bedömning om det totala antalet aktörer som kan komma att anmäla sig kvarstår. Avseende ekologisk produktion kan också nämnas att det i dagsläget finns fem kontrollorgan.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

De som berörs av regleringen avseende undantag för märkning av ägg är aktörer som vill leverera omärkta ägg till livsmedelsindustri eller förpackningscentraler. Det är i Sverige oftast äggpackerierna som gör ansökan om undantag. Det finns ca 140 äggpackerier och ca 600 äggproducenter i Sverige. Livsmedelsverket uppskattar fortsatt att det är färre än 20 aktörer som kan komma att ansöka om undantag.

Vad gäller avgiften för anmälan av livsmedel för särskilda grupper kan särskilt framhållas att även livsmedelsföretag som anmält produkter sedan tidigare berörs av avgiften om det sker någon ändring av produkten som ska anmälas enligt 6 § LIVSFS 2022:4.

Livsmedelsverket konstaterar slutligen att myndighetens avgiftsuttag inte ger några effekter för kommuner och regioner.

12.2. Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter

Livsmedelsverket konstaterar att de föreslagna avgifterna i sig orsakar en kostnad för företagen. Eftersom samtliga avgifter i någon mån avser en kostnad för myndighetens handläggning av något som företagen önskar för att driva sina företag framåt, är det dock inte dessa avgifter i sig som orsakar företagens stora kostnader med anledning av ärendena. Det är ärendena i sig som orsakar en tidsåtgång och administrativa kostnader samt utvecklingskostnader. Den faktiska merkostnaden för att exempelvis betala fakturor torde vara låg. En avgift för en handläggning kan dock, som påpekats ovan, i sig utgöra ett kostnadshinder för en livsmedelsföretagare. Dessa kostnader bör dock i samtliga fall uppvägas av de intäkter som aktuella prövningar i slutändan ger livsmedelsföretagaren. Den faktiska nyttointäkten av de ansökningar och anmälningar som görs till Livsmedelsverket är dock inget myndigheten vare sig nu eller i framtiden kommer att kunna beräkna.

Livsmedelsverket vill också framhäva att införandet av avgifter medför att resurser kan frigöras till andra frågor som är viktiga för företagen.

12.3. Beskrivning och beräkning av andra relevanta konsekvenser

Livsmedelsverket konstaterar att de föreslagna avgifterna inte i sig kan anses ha någon påverkan på miljö- och hållbarhetsfrågor, frågor rörande arbetsvillkor och jämställdhet eller ekonomisk påverkan utöver vad som redan nämnts.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

12.4. Tidpunkten för ikraftträdande

De föreslagna föreskriftsändringarna kommer att träda i kraft den 1 januari 2025. Livsmedelsverket kommer att fatta beslut om ändringen så att information hinner ges både via nyhetsbrev och Livsmedelsverket webbplats. De avgiftssidor som nu finns på myndighetens webbplats kommer att ses över och uppdateras.

12.5. Hindrande av långtgående kostnader eller begränsningar utöver vad som är nödvändigt

Som statlig myndighet är Livsmedelsverket skyldig att följa principen om full kostnadstäckning för avgifter, om inget annat är reglerat. Detta innebär att alla kostnader kopplade till en handläggning ska täckas av den aktuella avgiften. Samtidigt måste myndigheten följa förvaltningslagens (2017:900) krav på att ärenden ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten påverkas. Livsmedelsverket strävar därför efter att vara så effektiv som möjligt för att hålla kostnaderna nere. De nu föreslagna avgifterna är anpassade för att spegla en rimlig handläggningstid. I de fall där tidsåtgången kan variera stort föreslår myndigheten därför timdebitering. Även om timdebitering innebär en viss ökad administrativ kostnad för myndigheten, bidrar det till att hålla kostnaderna nere för företagen.

13. Utvärdering av föreskrifterna

Livsmedelsverket planerar fortsatt för att justera remitterade avgifter utifrån ett treårigt intervall. Varje år kommer dock en avstämning att göras utifrån utfall och prognoser för att vid behov kunna justera en eller flera avgifter tidigare om något särskilt inträffar.

Kontaktpersoner vid Livsmedelsverket

OH-modellen och beräkningsunderlagen: Oscar Chirico, controller, Enheten för Ekonomi, 072–202 06 68.

Naturligt mineralvatten: Anna Forsberg, statsinspektör, Enheten för dricksvatten och kemiska ämnen, 018–17 14 14

Nya livsmedel: Malin Forséll, statsinspektör, 018–17 55 52, och Maria Florin, enhetschef, 018–17 57 81, båda Enheten för dricksvatten och kemiska ämnen,

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2024-09-06

Dnr 2024/03001

Skyddade beteckningar, dispens ekologisk produktion, anmälan ekologiskt kontrollsystem och märkning av ägg: Helena Arnberg, statsinspektör, Enheten för märkning och exportfrämjande, 018–17 55 23

Överlämnande av kontroll och revision av kontrollorgan: Paula Quintana Fernández, statsinspektör, Enheten för ledning av livsmedelskontrollen, 018–265 58 86

Beräkning och livsmedel för särskilda grupper: Ingrid Lindeberg, statsinspektör, Enheten för hållbar livsmedelskonsumtion, 018–17 14 27

Nya hälsopåståenden: Astrid Walles Granberg, statsinspektör, Enheten för livsmedelshygien, 018–17 53 31

Exportintyg och exportgodkännanden: Christina Strandås, statsinspektör, Enheten för märkning och exportfrämjande, 018–17 43 81

Kontrollprogrammen: Frida Broman, statsinspektör, Enheten för dricksvatten och kemiska ämnen, 018–17 57 15

Juridiska frågor: Linda Welzien, verksjurist, Enheten för juridik, 018–17 56 14